

לוח אירועים כלכליים

1990

1990

- 8 בפברואר
משרד האוצר והבנקים למשכנתאות החליטו להפחית את הריבית על המשכנתאות מכספי התקציב ומאמצעי הבנקים רטרואקטיבית מ־1.2.1990. הריבית על ההלוואות לזכאים מכספי התקציב תופחת מ־9 ל־6.2 אחוזים. הריבית המרבית על הלוואות מכספי הבנקים תהיה 10 אחוזים. נוסף על כך הוכפלה תקופת ההחזר עד למקסימום של 20 שנה, והריבית על התקופה הנוספת לא תעלה על 7 אחוזים.
- 1 באפריל
רפורמה בשוק המשכנתאות: צמצום מעורבות הממשלה והעברת האחריות לבנקים למשכנתאות. הבנקים יישאו מעתה באחריות למתן המשכנתאות לזכאים, ואלה תינתנה מעתה בריבית מופחתת של 4.5 אחוזים לשנה (במקום 5 אחוזים). המשכנתאות תוצמדנה למדר אחת לחודש, ולא אחת לרביעי.
- 27 באפריל
הקבלנים יקבלו תמריצים לזירוז קצב הבנייה, אם יקצרו את התקופה המקובלת: מי שישלים את הבניין בתוך 14 חודש מתחילת הבנייה יקבל 12 אלף ש"ח לדירה, ומי שישלים אותה בתוך 7 חודשים יקבל 30 אלף ש"ח.
- 15 במאי
אושרה תכנית האוצר לקליטת העלייה: בניית 45,000 יחידות דיור, הפשרת 200,000 דונם לבניית 70,000 יח"ד, תמריצים לקיצור הבנייה והתחייבות רכישה של 40 עד 50 אחוזים במרכז ו־70 אחוזים בפריפריה. הבנייה תופעל במכרזים.
- 1 ביולי
אושרו בממשלה תקנות לשעת חרום לבניית 3,000 יחידות דיור צמודות לקרקע, שייבאו מחו"ל בתקופה מוגבלת של 3 חודשים.
- 12 ביולי
הוחלט, כי משרד השיכון ירכוש 45,000 יח"ד טרומיות ללא מכרז. מהן ייוצרו 5,000 בישראל ו־40,000 ייבואו.
- 30 ביולי
פורסם מכרז בינלאומי ראשון ליבוא 2,000 יח"ד מוכנות.
- 2 באוגוסט
הוחלט בממשלה לרכוש 5,000 קרוואנים. עד ספטמבר יוציא משרד השיכון מכרז לרכישת 9,000 קרוואנים מיבוא.
- 16 באוגוסט
ועדת הכספים אישרה הקצאת תקציב של 1.2 מיליארדי ש"ח לפתרון מצוקת הדירור.
- 10 בספטמבר
המשכנתאות לזכאים עודכנו ב־20 אחוזים. נוסף כך כל ייתוספו הלוואות מקום ל־25 ישובים ברחבי הארץ, בהיקף של 40 אלף ש"ח 20 אלף ללא ריבית ל־30 שנה ו־20 אלף בריבית שנתית של 4.5 אחוזים ל־20 שנה.
- 2 באוקטובר
פורסם מכרז בינלאומי של משרד השיכון לבניית 10,000 דירות.
- 4 בנובמבר
הממשלה החליטה, כי משרד השיכון יקצה קרקעות לבנייה באמצעות מכרזים סגורים. התחרות במכרז תהיה על המחיר שתשלם הממשלה בעד הדירות שייבנו על אותן קרקעות, אם הקבלנים לא יצליחו למכור אותן.
- 6 בנובמבר
שר השיכון ומועצת מינהל מקרקעי ישראל החליטו להוזיל ב־50 אחוזים את הקרקע באתרי הבנייה של משרד השיכון, ובמקביל — לפשט את תהליך קביעת מחירי הקרקע, באמצעות פרסום מכרזים פומביים ללא קביעת מחיר מינימום.
- 15 בנובמבר
משרד השיכון החליט, כי נפגעי המשכנתאות (שקיבלו משכנתא, לא עמדו בהחזרים, מכרו את דירתם ולא הרוויחו מהמכירה) יהיו זכאים למשכנתא חדשה.
- 20 בנובמבר
שר השיכון הורה להתנות חתימת חוזים עם קבלנים בכך שמחירי הדירות שייבנו בשוק החופשי לא יעלו ביותר מ־10 אחוזים ממחיר התחייבות הרכישה של משרד הבינוי. כמו כן החליט השר, כי מי שיקבל קרקע וזולה יתחייב להתחיל לבנות בתוך 4 חודשים מיום חתימת ההסכם.

30 בנובמבר
24 בדצמבר

- הממשלה החליטה על הזמנת 33,000 מגורונים בשטח של 25*20 מ"ר ליחידה.
הקלות לעולים חדשים הרוכשים דירה:
(א) מימוש המשכנתא יוכל להתבצע עם 3 ערכים שרק אחד מתוכם עוכר.
(ב) הבנקים יחויבו לאפשר לעולים קבלת הלוואה מאמצעי הבנקים בשיעור של 10 אחוזים לפחות ממחיר הדירה, בתנאי שסך כל ההלוואה לא יעלה על 95 אחוזים ממחיר הדירה.
(ג) מעתה יחזיר העולה בשנה הראשונה לפירעון המשכנתא רק 25 אחוזים מסכום ההחזר החודשי, ובשנה השנייה — 50 אחוזים. מהשנה השלישית יגדל ההחזר החודשי ל-108 אחוזים.
(ד) העולה יהיה רשאי לקצר את תקופת החזר ההלוואה.

1991
15 בינואר

- שר האוצר אימץ את המלצות "ועדת פוגל" בנושא הבנייה להשכרה; מטרתן להוזיל את עלות ההשקעה בבנייה להשכרה ולהגדיל את התמורה מהשכרה. ואלה עיקרי ההמלצות:
(א) חקיקה שתאפשר הבטחת רישוי מהיר לבנייה מכל הסוגים.
(ב) פישוט תקני הבנייה והתאמתם לבנייה מהירה וקלה.
(ג) יבוא חופשי של חומרי בנייה.
(ד) המשך תהליך הורדת המסים על חומרי בנייה.
(ה) השתתפות ב-50 אחוזים בשכרם של עובדים חדשים בענף בתקופת הכשרתם.
(ו) מתן תמריצים לקיצור משך הבנייה.
(ז) מתן אפשרות לקניית דירה גם למי שאינו מוגדר כזכאי.
(ח) קיצור התקופה המוכה בהטבות מ-7 ל-5 שנים.

תחום המחירים

1990
1 בינואר

- תעריפי הנסיעות-בתחבורה הציבורית הבינעירונית עלו ב-10 עד 11 אחוזים, ומחיר הנסיעה בתחבורה העירונית עלה ל-1.4 ש"ח. (ב"דן" — 1.3 ש"ח).
הבנוין התייקר ב-10.2 אחוזים בממוצע. הסולר והנפט — בכאחוז; הנפטא — בכ-0.6 אחוזים.
תעריפי הנסיעות המיוחדות במוניות עלו ב-15.5 אחוזים. נסיעות השירות בקווים עירוניים ובינעירוניים התייקרו ב-20 אחוזים.
מחירי הנפט והסולר הורדו ב-7 אחוזים. המזוט לסוגיו לתעשייה הוזל בכ-5 אחוזים.
הבירה התייקרה ב-6.2 אחוזים, ומוצרי הפסטה — ב-5 אחוזים.
הלחם התייקר בשיעור של 9 אחוזים. מחיר המחברות עלה בכ-6 אחוזים.
הסולר, הנפט והמזוט הוזלו בכאחוז. הנפטא הוזלה בכ-4 אחוזים.
מחירי הסיגריות מתוצרת מקומית עלו ב-23 אחוזים, ומתוצרת חוץ — ב-17 אחוזים; זאת בעקבות העלאת מס הקנייה.

5 בינואר
18 בפברואר
19 בפברואר
22 בפברואר
1 במארס

13 במארס	18 מוצרים — ביניהם מוצרי מזון, שמנים, כימיקלים ומוצרי בית — הוכנסו למשטר פיקוח על המחירים באמצעות חובת הודעה מראש.
18 במארס	החשמל הוזל ב־5 אחוזים.
19 במארס	הבנזין התייקר בשיעורים שבין 9 ל־11 אחוזים. הנפט והסולר הוזלו בכ־4 אחוזים, והמזוט — בכ־10 אחוזים.
1 באפריל	המזוט הוזל באחוז אחד, חמרי זינה לתעשייה התייקרו בכ־9 אחוזים, והדלק לתעופה התייקר ב־10 אחוזים.
26 באפריל	מחירי המים לצריכה ביתית ולתעשייה הועלו בשיעור ממוצע של 25 אחוזים. תעריפי הדואר הועלו בכ־11 אחוזים בממוצע, והלחם הלא־מסוכסד התייקר ב־5 אחוזים.
5 במאי	מחיר העוף הקפוא הועלה ב־7 אחוזים.
13 במאי	מחירה של שעת עבודה במוסד הוצא מפיקוח.
23 במאי	הפסטות והיין התייקרו ב־4 ו־4.5 אחוזים, בהתאמה.
20 ביוני	תעריפי החשמל הועלו ב־4.5 אחוזים.
1 ביולי	מחירי התיקונים במוסכים התייקרו בשיעורים שבין 19 ל־25 אחוזים.
	תעריפי השירותים המקומיים של "בזק" הועלו בכ־16 אחוזים בממוצע, ואילו תעריפי השיחות הבינלאומיות — בשיעור ממוצע של 5 אחוזים.
3 ביולי	אושר הסדר מחירים חדש לבתי המלון: בתי מלון ברמה של 5 כוכבים "דה לוקס" יורשו לגבות עבור משקאות חריפים מחיר הגבוה פי ארבעה מהמחיר לקמעוני. בתי מלון בעלי 5 כוכבים — פי שלושה וחצי; 4 כוכבים — פי שלושה; בעלי 3 כוכבים וכפרי גופש — פי שניים וחצי. כמו כן נקבעו מחירים מרביים, שכתי מלון רשאים לגבות עבור משקאות קלים, עוגות וכד'.
13 ביולי	תעריפי ביטוח החובה לרכב הועלו בשני אחוזים.
17 ביולי	תעריפי החשמל הועלו בכ־6 אחוזים.
23 ביולי	העמלות הבנקאיות התייקרו בשיעורים שבין 7 ל־54 אחוזים.
24 ביולי	הלחם הוצא מרשימת המצרכים המסוכסדים ומחירו הועלה בכ־30 אחוזים. העוף הטרי והקפוא התייקר ב־6 אחוזים, והמרגרינה — ב־3 אחוזים.
26 ביולי	מחירי הבירה עלו ב־5 אחוזים, ומחירי המלח — ב־6 אחוזים.
1 באוגוסט	מחירי הבנזין למכוניות עלו בשיעורים שבין 4 ל־5.5 אחוזים.
7 באוגוסט	אושרו שינויים בתעריפים שגובה חברת "בזק": השיחות ארוכות הטווח הוזלו בכ־33 אחוזים, ואילו דמי השימוש הקבועים ומחיר יחידת מגייה הועלו.
8 באוגוסט	הבנזין למכוניות התייקר ב־13 אחוזים.
24 באוגוסט	מחיר החשמל מתייקר בשיעור של כ־7 אחוזים למפרע מיום ה־9.8.1990.
1 בספטמבר	מחירי כרטיסי הטיסה מישראל הועלו בשיעור של 10 אחוזים (היטל מיוחד למספר חודשים עקב עליית מחירי הדלק והביטוח).
4 בספטמבר	מחירי הדלק הועלו בשיעור של 16 אחוזים.
12 בספטמבר	מחיר הקמח הוחזר לפיקוח מינהלי.
1 באוקטובר	תעריפי ביטוח החובה לרכב הועלו בשיעור עליית המדר.
2 באוקטובר	מוצרי הדלק, פרט לבנזין למכוניות וגז, התייקרו בשיעור שעד 42 אחוזים.
3 באוקטובר	החשמל התייקר בכ־11 אחוזים.
16 באוקטובר	התייקרו: שמן ב־7 אחוזים, מרקים, ריבות וחיתולי נייר ב־6 אחוזים, אבקות כביסה

ב"7 אחוזים, נרות ב"8 אחוזים, גייר אלומניום ב"10 אחוזים ושקיות פלסטיק ב"12 אחוזים.

שירותי הדואר התייקרו בכ"18 אחוזים.
 כרטיסי טיסות הפנים בישראל התייקרו ב"10 אחוזים.
 כוטלה הסובסידיה לביצים, והפיקוח על מחיריהן הוסר.
 הסיגריות התייקרו בשיעורים של 15"16 אחוזים.
 החלב ומוצריו התייקרו בשיעור ממוצע של 8 אחוזים.
 הלחם התייקר בכ"4 אחוזים.
 הגז הכיתי התייקר בשיעורים שבין 7 ל"12 אחוזים.
 מחירי המים לחקלאות ולמגזר העירוני הועלו בכ"6 אחוזים.
 תעריפי הדואר הועלו בכ"14 אחוזים בממוצע.
 אושרה העלאת תעריפי ביטוח החובה לרכב ב"7 אחוזים.
 הבנזין הוזל בשעור של 12 אחוזים; במקביל התייקר העוף הקפוא בשיעור שעד 29 אחוזים, והעוף הטרי — עד 17 אחוזים.

23 באוקטובר
 28 באוקטובר
 30 באוקטובר
 1 בנובמבר
 4 בנובמבר
 13 בנובמבר
 16 בנובמבר
 19 בנובמבר
 28 בנובמבר
 11 בדצמבר
 17 בדצמבר

1991

תעריפי הבנזין למכוניות עלו ב"8 אחוזים. הנפט והסולר התייקרו ב"6 אחוזים.
 תעריפי חברת "בזק" הועלו בשיעור ממוצע של 9.5 אחוזים.
 מחירי החלב ומוצריו הועלו בשיעור ממוצע של 8 אחוזים, התייקרות המבטלת את הסובסידיה לחלב. הלחם האחיד התייקר ב"2 אחוזים.
 הנסיעה בתחבורה הציבורית התייקרה ב"20 אחוזים.
 החשמל הוזל ב"6 אחוזים.
 מחיר הבשר הקפוא הועלה ב"13 אחוזים.
 מחירי הבנזין הורדו ב"5 אחוזים בממוצע.
 תעריפי האכסון במלונות התייקרו ב"3 אחוזים בממוצע לשנה הקרובה.
 המצות התייקרו ב"15 אחוזים.
 הבנזין למכוניות התייקר בכ"13 אחוזים.

1 בינואר
 2 בינואר
 3 בינואר
 5 בפברואר
 6 בפברואר
 8 בפברואר
 18 בפברואר
 1 במארס
 5 במארס
 19 במארס

תחום השכר והתעסוקה

1990

הסכם שכר נחתם בין האיגודים המקצועיים האקדמאיים לבין המעסיקים הציבוריים. תוספות השכר ינועו בין 4.5 ל"8.5 אחוזים. תחולת ההסכם — מ"1.4.1989 עד 31.3.1990.

8 בפברואר

נחתם הסכם שכר בין הסתדרות האחים והאחיות לבין המעסיקים הציבוריים והממשלתיים. לפי ההסכם יקבלו האחים והאחיות תוספות שכר בנות 5 עד 6.5 אחוזים, ואחיות בריאות הציבור — 5 אחוזים מעל לתוספות הכוללות.

8 במארס

תוספת היוקר בשנתיים הקרובות תפצה את השכירים על 85 אחוזים מההתייקרויות שמעבר להתייקרות של 3 אחוזים במשך 6 חודשים, ותינתן פעמיים בשנה (במארס ובספטמבר). כך נקבע בהסכם בין ההסתדרות ללשכת התיאום של הארגונים הכלכליים, הסכם שיחול על כלל השכירים במשק. ההסתדרות ויתרה על 1.28 אחוזי תוספת יוקר, שהשכירים היו אמורים לקבל בראשית מאי.

29 במארס

ועדת הכספים של הכנסת אישרה העלאה בת 3.7 אחוזים של שכר הבכירים במשק. נחתם הסכם בין הסתדרות המורים וארגון המורים לבין הממשלה והמעסיקים הציבוריים בדבר מעבר של מערכת החינוך כולה למתכונת של 5 ימי עבודה בשבוע, משנת הלימודים התשנ"א.	4 באפריל 12 באפריל
ארגון המורים חזר בו מהסכמתו לקיצור שבוע הלימודים, והעלה תביעות חרשות. הוסכם בין המורים לשר החינוך, כי כל עובדי ההוראה יעבדו חמישה ימים בשבוע זאת, בעוד שמוסדות החינוך יהיו פתוחים ששה ימים.	13 באפריל 13 ביוני
שביתה כללית בת יום של כל השירותים הציבוריים והממשלתיים במשק. ועדת העבודה והרווחה אישרה הצעת חוק, שלפיה עובר מדינה הזכאי לגימלאות משני מקומות שונים יקבל עם פרישתו את שתי הגימלאות במלואן.	14 ביוני 19 ביוני
בענף המלונאות נחתם הסכם עבודה, שלפיו יעבור הענף ב־1 באוגוסט משבוע עבודה בן 45 שעות לשבוע מקוצר בן 40 שעות. כמו כן תונהג בכל בתי המלון שיטת המשכורת הקבועה.	24 ביוני
בוטלו המענקים בסך 2,000 ש"ח לחיילים משוחררים העובדים בבנייה, בתעשייה ובחקלאות.	23 ביולי
משרד העבודה החל מפעיל תכנית חדשה להכשרה מקצועית המונית:	15 באוגוסט
(א) כל דורש עבודה יוכל להתחיל בלימוד מקצוע הבניין, ולקבל תנאי שכר מועדפים מן היום הראשון לעבודתו.	
(ב) עידוד הכשרה פנים־מפעלית: מפעלים באזור פיתוח א' יקבלו 500 ש"ח לחודש לכל עובד, באזור פיתוח ב' 400 ש"ח, וביתר אזורי הארץ 300 ש"ח. זאת לתקופה של שישה חודשים. עבור הכשרת עולים יינתן סיוע לחודש נוסף.	
(ג) כל מפעל כזה יוכל לשלוח את מנהלי העבודה לקורס חונכים על חשבון הממשלה.	
(ד) תוכפל תקופת הסיוע לכל מפעל שיכשיר את עובדיו לרמה של תעודה מקצועית.	
נחתם הסכם בין משרד החינוך, ארגוני המורים ומרכז השלטון המקומי. לפיו גני הילדים יופעלו בשנת הלימודים התשנ"א גם ביום שישי, אף שהגגנות תעבדנה רק 5 ימים בשבוע, כשאר עובדי משרד החינוך. את היום השישי יממנו ההורים.	9 באוגוסט
הממשלה אישרה את תכנית משרד התעשייה להגברת התעסוקה במשק: ערבות מדינה להלוואות בנקאיות לצורך השקעה תינתן ליזמים, שיממנו בהונס העצמי לפחות שליש מההשקעה הדרושה. המדינה תערוך ל־50 אחוזים מהמקורות הנוספים, והבנקים יתבקשו לתת הלוואות ללא ביטחונות בהיקף של 20 אחוזים מהמקורות.	23 באוגוסט
מקדמה על חשבון הסכם השכר בסקטור הציבור שולמה במשכורת חודש אוגוסט. כל השכירים במשק קיבלו תוספת יוקר של 5.7 אחוזים.	1 בספטמבר 1 באוקטובר
שכר הבכירים הועלה ב־12 אחוזים.	
ועדת הכספים אישרה את תכניתו של שר התמ"ס לעידוד ההשקעות במשק, באמצעות מתן ערבויות מדינה למשקיעים בתמורה לפרמיית סיכון של 1.5 אחוזים לשנה.	12 בנובמבר
הסכם שכר למגזר הציבורי לשנים 1990 עד 1992 נחתם בין יו"ר האגף לאיגוד מקצועי לבין הממונה על השכר באוצר והמעסיקים. רוב האיגודים המקצועיים לא	18 בנובמבר

חתמו על ההסכם. ההסכם מבטיח תוספת שכר בשיעור של 8.8 אחוזים (3 אחוזים למפרע מ-1.4.1990, 3 אחוזים מ-1.10.90 ו-2.8 אחוזים נוספים ב-1.4.91), העלאת תקרת הותק לתשלומי שכר מאפריל 1991 ל-34 שנים, הכללת קצבת הביגוד לגימלאים בפנסיה התקציבית, ותוספת של 20 אחוזים לגמול ההשתלמות. במשכורת חודש נובמבר יקבלו העובדים הפרשי שכר בגובה 30 אחוזים ממשכורתם. האיגודים המקצועיים מצרפים את חתימותיהם להסכם השכר במגזר הציבורי. שביתה כללית ללא הגבלת זמן בסקטור הציבורי. בסקטור הציבורי היצרני עבדו כרגיל.	19 בנובמבר 2 בדצמבר
האוצר וההסתדרות הגיעו להסכם על סיום השביתה, שהקיפה את כל מגזר המשק הציבורי והממשלתי. לפי ההסכם תיקון חוק שכר המינימום יוקפא לשישה שבועות, המיסוי על קרנות הפנסיה יחול רק על מי ששכרו ברוטו עולה פי שניים או יותר על השכר הממוצע במשק, ואילו המס על התשואה של איגרות חוב יחול רק על כשני שלישים מהתשואה.	3 בדצמבר
הסכם שכר לשנתיים נחתם עם הסתדרות המורים. לפיו יקבלו המורים תוספת שכר חד פעמית של 60 אחוזים משכרם במשכורת חודש דצמבר, וכן תוספת של 7.8 אחוזים ממשכורת ינואר ואילך ועוד 2.8 אחוזים מ-1 באפריל 1991.	23 בדצמבר
1991	
לפי סיכום בין האוצר למשרד המסחר והתעשייה, כל מפעל תעשייתי שיקלוט עובדים חדשים יקבל תמריץ בשיעור של שליש משכרו של העובד במשך שנה שלמה עד לתקרת שכר של 3,000 ש"ח בחודש. הוראת שעה זו כוצעה החל ב-1 במאוס.	7 בינואר
הותר לייבא מחו"ל 3,000 פועלי בניין מומחים לבנייה מתועשת.	13 בינואר
מצב כוונות הוכרו בכל רחבי הארץ. יופעלו רק השירותים והמפעלים המוגדרים במסגרת מל"ח. עדיין לא ברור מה יעלה בגורל משכורות העובדים שנשארו בכתיחה בשלושת הימים שבהם נאסרה היציאה לעבודה.	17 בינואר
בוועדת הכספים אושרו הוראות שעה המחמירות את תנאי הזכאות לדמי אבטלה, ואלה עיקריהן:	12 בפברואר
א) מובטלים יהיו חייבים לקבל הצעות עבודה במקומות המרוחקים עד 60 ק"מ ממקום מגוריהם, בתנאי שהמעסיק משתתף בהוצאות דמי הנסיעה.	
ב) מובטלים שגילם עד 30 שנה יהיו מחויבים לקבל כל עבודה שתוצע להם.	
ג) שר העבודה והרווחה יכין רשימה של מקצועות דומים, שביניהם תתאפשר נייירות.	
ד) סרבנים או מתפטרים ממקומות עבודתם לא יהיו זכאים לדמי אבטלה במשך שלושה חודשים.	
הממשלה התירה יבוא של 5,000 פועלים זרים לישראל, נוסף על שלושת האלפים שאושרו בעבר.	10 במאוס

תחום המיסוי והתקציב

א. ה מ י ס ו י

1990

1 בינואר

עודכנו מדרגות מס ההכנסה. להלן המדרגות החדשות, בלווית ערכונים נוספים, שנכנסו לתוקפם במשך שנת 1990 ותחילת שנת 1991 (רמות מרביות של הכנסה בכל מדרגה).

1 9 9 1		1 9 9 0			המדרגה
מארס	ינואר	ספטמבר	מארס	ינואר	
(ש"ח)		(אחוזים)			
1,780	1,740	1,650	1,510	1,470	20
2,930	2,860	2,720	2,490	2,420	30
4,170	4,080	3,880	3,540	3,440	35
6,470	6,330	6,020	5,490	5,340	45

במקביל לערכונים במדרגות המס עודכן ערך נקודת הזיכוי כדלקמן: ינואר 1990 — 66 ש"ח; מארס 1990 — 68 ש"ח, ספטמבר 1990 — 74 ש"ח; ינואר 1991 — 78 ש"ח; מארס 1991 — 80 ש"ח.

1 בינואר

ועדת הכספים אישרה תיקון לחוק; החל משנת המס 1990 תקרת שכר הדירה שעליה ישולם מס הכנסה בשיעור של 10 אחוזים ללא דיווח תעלה מ-1,600 ל-2,500 ש"ח. הפחת על דירות מושכרות יקטן מ-3 אחוזים ל-2 אחוזים.

16 בינואר

עודכנו מדרגות מס הרכישה, והן מובאות להלן בלוויית ערכונים נוספים מהמשך שנת 1990 ותחילת שנת 1991.

שווי הדירה					
1 9 9 1		1 9 9 0		שיעור המס	
16 בינואר	16 באוקטובר	16 ביולי	16 באפריל	16 בינואר	
(אלפי ש"ח)		(אחוזים)			
עד 89.0	עד 87.8	עד 76.9	עד 69.9	עד 66.9	0.5
עד 220.6	עד 217.5	עד 190.5	עד 173.3	עד 165.8	3.5
220.6	217.5	190.5	173.3	165.8	4.5
ויותר	ויותר	ויותר	ויותר	ויותר	

25 בפברואר

ועדת הכספים של הכנסת החליטה להעלות את הארנונה למגורים ולמסחר לשנת הכספים 1990/91 ב-20.7 אחוזים. שיעורי הארנונה לתעשייה (כולל בתי מלון)

יועלו ב־16.7 אחוזים. רשות מקומית שתבקש להעלות את מסי הארנונה בשיעורים גבוהים יותר תצטרך לקבל אישור מיוחד.

מס ערך מוסף הועלה ל־16 אחוזים, ועל מלכ"רים — ל־6.7 אחוזים. מס הקנייה על מחשבים (מלבד אלה המיועדים לתעשייה, שעליהם הועלה מס הקנייה) הורד מ־25 ל־15 אחוזים ועל תשומות לענף הבנייה — בשיעור ממוצע של 10 אחוזים. מס הקנייה ותוספת מכסת האחוזים על מוצרי יבוא כגון מקלטי וידאו, מצלמות וידאו, טלביזיות ומקררים, ירדו בשיעורים ניכרים. נוסף על כך הופחת או בוטל שיעור המכס על מספר מוצרים המיובאים מארצות שלישיות — כגון עצים, כימיקלים לצילום, נייר, צבעים ותה.

שיעורי המס ביבוא אישי הופחתו כך שיתאימו למסים החלים על יבוא מסחרי. שונה ההסדר המינהלי, שלפיו בוטלו חלק ממקדמות המעבירים לביטוח הלאומי. במקום הפחתה של 2.7 נקודות אחוז עד כה, יופחתו רק 1.5 נקודות אחוז. כתוצאה מכך יועלו דמי הביטוח הלאומי הנגבים מהמעבירים ב־1.2 אחוזים. במקביל יקטין האוצר את השתתפותו במימון עלות העבודה ב־2.7 אחוזים בממוצע לחודש, והממשלה תזכה את המוסד לביטוח לאומי בסכום של 1.8 מיליארדי ש"ח, בהשוואה ל־2.5 מיליארדים בשנת 1989.

למשכירי דירות ניתן פטור ממס עד לסכום של 2,600 ש"ח בחודש. הפטור לא יחול על מי שמשכיר יותר משתי דירות.

שיעור מס ההכנסה על חברות הופחת מ־45 ל־42 אחוזים. הופעלה הרפורמה במס ההכנסה על יחידים. לפיה תגדל המשכורת נטו בשיעור שבין 4.6 אחוזים ל־2.6 אחוזים.

בוטלו שורת פטורים והנחות ממס הכנסה:

(א) בוטלו הפטורים ממס על ארוחות מוזלות לעובדים וזיכויי מס בגין הוצאה רפואית רגילה.

(ב) בוטל הפטור ממס על מתנות.

(ג) הוגבל זיכוי המס משכר עבודה במשמרות בתעשייה.

(ד) בוטל זיכוי בשל הוצאות שכר לימוד במוסדות להשכלה גבוהה.

(ה) נקודת זיכוי לאישה נשואה תינתן רק בעד ילד אי זוגי.

(ו) בוטל הפטור מהנחה ממחירי נכס וסחורה ומריבית מוזלת.

נכנסה לתוקפה הרפורמה במיסוי לכלי רכב. נקבע שיעור מס קנייה אחיד לרכב — ללא הבחנה בין סוג הרכב לפי הגודל, המשקל או מקור היבוא: 116 אחוזים לרכב עד 2,000 סמ"ק ו־180 אחוזים לרכב מעל 2,000 סמ"ק.

מעטה כל קופות הגמל, האגודות השיתופיות וכד' יהיו חייבים במס על הרווח הריאלי מריבית בשיעור של 20 אחוזים. תקנה זו לא אושרה על ידי הכנסת, והמס בוטל רטרואקטיבית ב־16 בינואר 1991.

תשלומי המעבירים והעצמאיים לביטוח הלאומי הופחתו ב־4 אחוזים מ־1 באוקטובר. הופחת מס הקנייה על תשומות לבנייה וצמיגים למכוניות.

מס הקנייה על בירה הועלה ל־40 אחוזים, ועל סיגריות — מ־200 ל־240 אחוזים.

1 במארס

1 באפריל

1 ביולי

15 ביולי

14 בספטמבר

15 באוקטובר

29 באוקטובר

1 בנובמבר

1991

נכנסו לתוקף מספר צעדים בתחום המיסוי:

1 בינואר

(א)	הכרה בפחת מואץ בשיעור 100 אחוזים להשקעות בענפי הייצור במשק, לתקופה של שנתיים.	
(ב)	הפחתת מס החברות מ-42 ל-41 אחוזים.	14 בינואר
(ג)	העלאת שיעור המע"מ ל-18 אחוזים.	27 בינואר
(ד)	העלאת מע"מ המלכ"רים מ-6.7 ל-9 אחוזים.	
(ה)	הטלת היטל קליטה בשיעור של 5 אחוזים ממס ההכנסה נטו לתקופה של שלוש שנים.	
	מסי הקנייה על רכב מעל 2,000 סמ"ק הופחתו מ-180 ל-140 אחוזים.	
	ניתן לבטח את תכולת הדירה כנגד נזקי מלחמה עד 265 אלף ש"ח בכל משרדי מס ההכנסה ומס רכוש, תמורת פרמיה של 3 פרומיל. תכולה עד 40 אלף ש"ח מבוטחת ללא תשלום.	
	אושרו שינויים בתקנות מס רכוש:	10 בפברואר
(א)	נציב מס ההכנסה הוסמך לממן את הוצאות הנפגעים מידי הטילים מרגע הפגיעה ועד לשובם לדירתם המתוקנת — בגין שהות בבתי מלון, כלכלה, הסעות וכד'. תוקף התקנה עד ה-16 באפריל 1991.	
(ב)	אושרו דמי כיס לנפגעים לרכישת ציוד ראשוני.	
(ג)	נקבע כי מס רכוש יממן אחסון חפצים שניצלו מבתי שנפגעו.	
(ד)	לפיצויים ממס רכוש יהיה זכאי כל אדם — לא רק אזרח או תושב ישראלי.	
	ניתנו הקלות למשלמי מסים שנקלעו לקשיים עקב מצב החירום: תשלומי מס לשנת המס 1990 ותשלומים על חשבון מס רכוש לשנת 1991 שישולמו עד סוף חודש פברואר 1991 יהיו פטורים מריבית ומהצמדה.	11 בפברואר
	שיעור הריבית על חובות מס ועל החזרי מס ומע"מ ירד מ-8 ל-6 אחוזים.	24 בפברואר
ב. התקציב		
	ועדת הכספים אישרה קיצוץ בן 65 מיליוני ש"ח בתקציב 1989/90.	9 בינואר
	אושר תקציב המדינה בסך 62.5 מיליארדי ש"ח.	30 במארס
	ועדת הכספים של הכנסת אישרה העברה פנימית של 50 מיליוני ש"ח מהרזרבה למשרד הקליטה. התוספת הנ"ל אמורה לאפשר קליטת עשרת אלפים משפחות מבריה"מ במסלול הקליטה הישירה.	8 באפריל
	נוסף על כך אושרה העברת 57 מיליוני ש"ח לתקציב קופת חולים הכללית.	
	בנק ישראל הגיש לממשלה תכנית כלכלית לקליטת עלייה:	2 במאי
(א)	ביטול מס המעסיקים והפחתת תשלומי הביטוח הלאומי ב-4 נקודות האחוז.	
(ב)	ביטול פטורים והנחות (הפרשות המעביד לקרנות השתלמות) והפחתת מסים על פרטים.	
(ג)	מיסוי אחד ככל האפשר של הריבית על נכסים פיננסיים.	
(ד)	צמצום אפוליות וביטול מסים שעלותם גבוהה, כגון מס בולים.	
(ה)	מסים על קצבאות שונות.	
(ו)	גביית מחיר שוק על שירותים שמספקת הממשלה, כגון של ביקור אצל רופא.	
	ועדת הכספים של הכנסת אישרה העברה של 40 מיליוני ש"ח מהרזרבה הכללית לצורך השקעה בתשתית כבישים.	18 ביוני
	אושר התקציב הנוסף לקליטת עלייה בסך 1.9 מיליארדי ש"ח. הגירעון התקציבי	24 ביולי

הנוסף הוא 1.3 מיליארדי ש"ח. התקציב שנועד לקליטת 150 אלף עולים מתחלק כדלקמן:

בנייה ושיכון — 300 מיליוני ש"ח;

קליטת עלייה — 425 מיליוני ש"ח;

חינוך ותרבות — 126 מיליוני ש"ח;

עבודה ורווחה — 31 מיליוני ש"ח;

תשתית — 162 מיליוני ש"ח;

דוברה לקליטת 50 אלף עולים נוספים — 1.4 מיליארדי ש"ח.

הצעת התקציב מניחה גידול של 600 מיליוני ש"ח במסים וקיצוץ של 420 מיליוני ש"ח כדלקמן:

(א) שינוי קריטריונים לקצבת הילד השני: בעלי שכר של 150 אחוזים מהשכר הממוצע לא יקבלו קצבה עבור הילד השני (90 מיליוני ש"ח).

(ב) הקטנת סובסידיות למוצרי מזון (86 מיליוני ש"ח).

(ג) הקטנת המענק לעולים: סל הקליטה יוקטן ב־1,000 ש"ח (60 מיליוני ש"ח).

(ד) הפסקת מימון הוצאות האבטחה של אלי-על על ידי הממשלה (28 מיליוני ש"ח).

(ה) הפחתה אחידה של 1.7 אחוזים בתקציבי המשרדים (156 מיליוני ש"ח).

התכנית הכלכלית שהוכנה ע"י משרד האוצר אושרה על ידי הממשלה, חלק ניכר מהצעדים טרם בוצעו. (לפירוט התכנית ראה פרק ה').

הצעת תקציב המדינה של 75.7 מיליארדי ש"ח לשנת 1991 (במחירי 1990, ל־12 חודשים) הוגשה לממשלה. התקציב מניח גירעון של 12.6 מיליארדי ש"ח, ואלה עיקריו:

(א) תוספת של 4.5 מיליארדי ש"ח לבנייה לעולים, מהם 1.5 מיליארדים לבניית 12 אלף יחידות דיור בבנייה תקציבית ישירה ו־660 מיליונים למתן פתרונות דיור זמניים.

(ב) קיצוץ של 2 אחוזים בתקציבי התפעול של כל משרדי הממשלה.

(ג) הפחתת 2,500 ש"ח מסל הקליטה למשפחת עולים ו־1,000 ש"ח לבודד. סל הקליטה יינתן לעולה כהלוואה, שתהפוך למענק אם יישאר בארץ לפחות 5 שנים.

(ד) מתן קצבת ילד שני למשפחות המשתכרות מתחת ל־95 אחוזים מהשכר הממוצע במשק.

(ה) קיצוץ מכסת ימי המילואים.

(ו) ביטול הפטור ממסים על רכב לעולים הזכאים לסל קליטה.

(ז) הכנסת הכספים הייחודיים הניתנים למוסדות דת לבסיס התקציב; כספים אלה יגיעו בשנה הבאה ל־400 מיליוני ש"ח.

שר האוצר הגיש לכנסת את תקציב המדינה לשנת 1991, בסך 66.5 מיליארדי ש"ח. זהו תקציב ל־9 חודשים — עד דצמבר 1991. והגירעון המקומי הצפוי בו (ללא מתן

אשראי) הוא 6.3 מיליארדי ש"ח. כן הוגש לאישור תקציב נוסף לשנת 1990.

ועדת הכספים אישרה תוספת תקציב של 1.7 מיליארדי ש"ח למשרד השיכון לשם מתן התחייבות לקניית קרוונים, ומגורונים ולבנייה ישירה, עד שיאושר תקציב מספר 3.

13 בספטמבר

25 בנובמבר

24 בדצמבר

24 בדצמבר

1991	
20 בינואר	משרד האוצר אישר תקציב של 200 מיליוני ש"ח לכיסוי נזקים שנגרמו לרכוש בעקבות התקפות הטיילים.
3 בפברואר	הממשלה החליטה להגדיל את תקציב הביטחון ב־243 מיליוני ש"ח לכיסוי הוצאות ביטחוניות בתקופת הכוננות והמלחמה במפרץ.
4 במארס	ועדת הכספים של הכנסת אישרה סיוע ממשלתי של 100 מיליוני דולרים לחברת "כור".
10 במארס	ועדת הכספים של הכנסת אישרה העברה של 45 מיליוני ש"ח מהרזרבה לקליטת עלייה לתקציב משרד השיכון, לשם מימוש התחייבות רכישה של 300 יחידות דיור, שהושלמו.
17 במארס	ועדת הכספים של הכנסת אישרה תוספת תקציב של 10 מיליוני ש"ח למשרד התקשורת, כדי לממן את הקמתם של משרדי הערוץ השני בגליל ובנגב.
21 במארס	תקציב המדינה לשנת התקציב 1991, בסך 66.5 מיליארדי ש"ח, אושר בכנסת. הכספים הייחודיים לשנת תקציב זו יסתכמו ב־290 מיליוני ש"ח.

תחום מאזן התשלומים¹

1990	
1 בינואר	במסגרת ביצוע שלב נוסף בהסכמי הסחר הבינלאומיים של ישראל, הופחתו שיעורי המס ביבוא מארה"ב על 750 פריטים (בעיקר בענף הטקסטיל) ב־10 אחוזים מהשיעור שהיה בתוקף בשנת 1985. כן הופחתו שיעורי מס הקנייה על אותם מוצרים שעליהם חל המס ביבוא על המוצר המוגמר, ובייצור המקומי — על חומר הגלם. ביבוא מספרד ופורטוגל הופחתו שיעורי המס על כ־200 פריטים, כך שהם לא יעלו על 35 אחוזים מהשיעור החל על יבוא אותם מוצרים מארצות שלישיות. שער האמצע של סל המטבעות הועלה בשיעור של 6 אחוזים ביחס לשקל, ותחום הנייר שלו בכל כיוון הוגדל מ־3 ל־5 אחוזים. ביטוח השער הוקטן באחוז. בוטל ההיטל (בשיעור של אחוז אחד) על רכישת מטבע חוץ.
4 באפריל	הקונגרס האמריקאי אישר ערבות בסך 400 מיליוני דולרים להלוואה שתילקח מבנקים בארה"ב לשם בניית דירות לעולים בישראל.
10 באפריל	ישראל הוכנסה לרשימת הארצות המקיימות מגבלות על יבוא מארה"ב.
24 במאי	שיטת מסחר חדשה במטבע חוץ הונהגה בחדר העסקאות של בנק ישראל; בשיטה החדשה יוכלו הבנקים וגורמים עסקיים אחרים לעקוב אחר התפתחות שער החליפין של השקל לעומת הדולר במהלך המסחר, ולתת הוראות קנייה/מכירה בהתאם להתפתחות השער. שיטת קביעתו של השער היציג תשתנה, והשער שייקבע יהיה זה שבו נסגר המסחר היומי בשוק השקל לעומת הדולר.
1 ביוני	בוטלה המגבלה על ריבית מרבית באשראי שמותר לקחת בחו"ל. בוטל ההיטל על יבוא שירותים בשיעור של 7.5 אחוזים, שחל על רכישת מטבע חוץ לצורך השקעות או על רכישת נכסים בחו"ל בידי חברות ישראליות.

¹ שינויים בהוראות המפקח על מטבע חוץ מפורטים בפרק ח', סעיף 4, האשראי והפיקוח על מטבע חוץ.

27 ביוני	תקופת הפטור ממס על הכנסה מריבית על חשבון פת"ח של עולה הוארכה ל־30 שנה מיום עלייתו.
28 ביוני	ועדת ההקצבות של הקונגרס האמריקאי אישרה סיוע לישראל בסכום של 3 מיליארדי דולרים, מהם 1.8 מיליארדים סיוע צבאי ו־1.2 מיליארדים סיוע אזרחי, המשמש לפירעון חובות.
15 ביולי	בנק ישראל הכיר בסוכני תיירות נכנסת לישראל וכבתי מלון כיצואנים לעניין הפקדת מטבע חוץ בפיקדון פת"ח יצואן.
16 ביולי	שיעור המכס ביבוא רכב נוסעים מארצות שלישיות הופחת מ־14 ל־7 אחוזים.
1 באוגוסט	המס על צמיגים מיובאים הופחת ב־5 אחוזים.
10 בספטמבר	בוטל המכס בגובה 10 אחוזים על יבוא בתים מוכנים מארה"ב.
19 בספטמבר	שער האמצע של השקל לעומת סל המטבעות הועלה ב־10 אחוזים. שער האמצע החדש הוא 2.4077. במקביל הוקטן ביטוח השער ב־2 אחוזים (מ־8 ל־6 אחוזים). השינוי בתוקף מ־1 לנובמבר 1990.
2 באוקטובר	בוטלו התקרות על אשראי במטבע חוץ, שהבנקים המסחריים יכולים לתת לתושבי הארץ כנגד אשראי מחו"ל,
15 בנובמבר	הותר יבוא מלט ממזרח אירופה ומן המזרח הרחוק, ונקבע מכס בשיעור של 25 אחוזים על יבוא זה.
1 בדצמבר	מעטה יוכלו יצואנים וספקי שירותים לתושבי חו"ל להחזיק את כל תמורות היצוא שלהם בפיקדון חופשי במטבע חוץ (פמ"ח).
7 בדצמבר	מענק כספי לעולים בסך 6,000 ש"ח למשפחה בת 3 נפשות ו־3,000 ש"ח לבודד יינתנו כתחליף לזכויות פטור ממכס על מוצרי חשמל ביתיים. מסגרת הפטורים הקיימת ביחס לעולים מארצות הרווחה נשארת ללא שינוי.
	ההיטל על יבוא שירותים (ליחידים) הורד מ־7.5 אחוזים ל־4 אחוזים.
1991	
1 בינואר	בוטלה חובת הרישוי על היבוא, למעט מוצרים או ענפים שיוגדרו כ"רגישים".
27 בינואר	בעקבות הסכמי הסחר עם ארה"ב והשוק המשותף הופחתו מסי הקנייה על כ־400 פריטים שונים. המכס על כמה מוצרי יבוא מארצות שלישיות שעמן אין לישראל הסכמי סחר, הופחתו בשיעורים דומים.
20 בפברואר	עקב המלחמה, התיר המפקח על מטבע חוץ לתעשיינים לשלם במזומן לספקים בחו"ל מראש את מלוא התמורה עבור הסחורה.
10 במארס	הממשל האמריקאי אישר ערבות בסך 400 מיליוני דולרים לבניית מגורים לעולים. שער האמצע של השקל מול סל המטבעות פוחת ב־6 אחוזים, ויעמוד על 2.2255 ש"ח. במקביל הוקטן ביטוח השער באחוז אחד (מ־6 ל־5 אחוזים). השינוי בתוקף 1 באפריל 1991.
14 במארס	ההיתר הכללי של המפקח על מטבע חוץ בדבר מדינות שבהן מותר לתושב ישראלי לבצע עסקאות בניירות ערך ועסקאות עתידיות הורחב למדינות נוספות: סינגפור, ניוזילנד, פינלנד, דנמרק, שבדיה, אירלנד וספרד.
28 במארס	נשיא ארה"ב אישר את הסיוע המיוחד לישראל בסך 650 מיליוני דולרים לכיסוי הוצאות שנגרמו במשך המשבר במפרץ הפרסי.

התחום המוניטרי

1990	
15 בפברואר	שיעור הריבית במדרגה השנייה על פיקדונות הבנקים בבנק ישראל הועלה מ־10 ל־12.5 אחוזים.
5 במארס	שונתה שיטת ביצוע המכרזים על האופציות לרכישת מטבע חוץ: מעתה יתבצעו שני מכרזים נפרדים — האחד בשער היציג האחרון כשער בסיס, והשני בשער של 2.05 ש"ח, העשוי להשתנות בהתאם להתפתחויות. סכום כל מכרז יהיה 1.5 מיליוני דולרים ליום עסקים (להוציא ימי שישי וערבי חגים).
14 במארס	בין שר האוצר למוכ"ל ההסתדרות הוסכם על הבטחת שיעור תשואה של 6.2 אחוזים לקרנות הפנסיה של ההסתדרות.
20 במארס	בסיס המכרז על האופציה לרכישת מטבע חוץ יהיה מעתה קבוע, והפרמיה המינימלית הועלתה לאחוז וחצי.
4 באפריל	נכנסו לתוקפם שינויים במדיניות הפיקוח על עמלות בנקאיות, ואלה העיקריים שבהם:
	(א) מספר השירותים הבנקאיים שעמלותיהם נתונות לפיקוח צומצם מ־17 ל־12.
	(ב) כל שינוי בתעריפי העמלות של הבנקים יחייב הודעה של 30 יום מראש למפקח על המחירים במשרד התמ"ס.
	(ג) המפקח על המחירים יאשר לבנקים שינויים בעמלות שבפיקוח, בהתחשב בשינויים ב"סל עלויות", המוגדר כשינוי שחל בשכר העבודה במשק ובמדר המחירים לצרכן. סל העמלות שבפיקוח לא יוכל לעלות בממוצע מעבר לסל העלויות. העלאת מחירי העמלות תאושר רק אחת לחצי שנה, או לאחר עלייה בת 5 אחוזים של מדר סל העלויות.
	(ד) הבנקים ידווחו אחת לשנה על השינוי ברמת התעריפים הממוצעת, כולל העמלות שאינן בפיקוח.
	(ה) בנק ישראל יפרסם תקופתית נתונים השוואתיים על תעריפי העמלות בבנקים השונים, כדי לעודד תחרות.
22 באפריל	שיעורי הנזילות על פיקדונות במטבע ישראלי הופחתו כדלקמן: פיקדונות עו"ש ופח"ק — מ־15 ל־10 אחוזים; פז"ק — משיעור ממוצע של 7.5 אחוזים ל־5 אחוזים; פיקדון צמוד לשער החליפין לשנה ויותר (פצ"ם) — מ־7.5 ל־5 אחוזים.
4 ביוני	מעתה יהיו מכרזים מוניטריים ישירים לציבור. אזרחים יוכלו להגיש באמצעות הבנק הצעות לריבית, שבה יהיו מוכנים לקבל אשראי מבנק ישראל.
5 ביוני	בחוק הבנקאות הוכנס שינוי: מעתה יוכלו הבנקים למשכנתאות להעניק ללקוחות פרטיים אשראי לזמן ארוך לא רק למימון רכישת דירה או מקרקעין אלא לצרכים שונים, וזאת בתנאי שהערובה העיקרית לאשראי היא שיעבוד דירת מגורים.
18 יוני	קופות הגמל הבנקאיות יורשו להשקיע עד 5 אחוזים מנכסיהן במניות של חברות עסקיות.
25 ביוני	בנק ישראל ימכור לתאגידים הבנקאיים במכרז שבועי (בכל יום ג') אופציות לרכישה עתידית של מטבע חוץ כעבור שנה. היקפו של כל מכרז 4 מיליוני דולרים. לרוכש תהיה אפשרות לממש את האופציות שלוש פעמים במהלך חייהן.
4 ביולי	חובה על הבנקים למסור ללקוחותיהם טופסי שקים רק אם מוטבעים עליהם פרטים אישיים (השם, המען ומספר תעודת הזהוי).

24 ביולי

תנאי הפיקדונות המאושרים למתן הלוואות במטבע ישראלי הוגמשו מבחינת תקופת הפיקדון והאפשרות לפירעון מוקדם:

(א) יהיה ניתן לשעבר את הפיקדון לטובת הבנק מקבל הפיקדון ונותן ההלוואה לשם הבטחת כספי ההלוואה שניתנה מאותו פיקדון.

(ב) המפקיד יהיה רשאי לשכור את הפיקדון או למשוך ממנו, זאת רק במועדי התשלום שנקבעו בהסכם או אם ההלוואה הוחזרה במקביל ורק במקרה שההלוואה צמודה למדר וחלפה תקופה של שנה מעת נטילתה.

(ג) התקופה הממוצעת של הפיקדון לא תהיה קצרה משנה אחת, אם הוא צמוד למדר המחירים לצרכן.

26 ביולי

המפקח על הבנקים הוציא חוזר לבנקים, ובו הוא מבהיר כי הבנקים לא יתנו אשראי ללווים אלא כנגד קבלת דו"ח כספי מעודכן. (הכוונה מכל לווי החייבים בכך על פי דין).

24 בספטמבר

התקופה המינימלית להפקדה בפיקדונות צמודים במטבע ישראלי לזמן ארוך (פקצ"מ) קוצרה משנתיים וחצי בממוצע לשנה בממוצע. התקופה המינימלית להפקדה בפיקדון צמוד למטבע חוץ (פצ"מ) קוצרה משנה בממוצע לחצי שנה. השקעות של תאגידים בנקאיים בשלוחותיהם בחו"ל ימומנו ממקורות במטבע חוץ במקום מקורות במטבע ישראלי כפי שהיה עד כה.

27 בספטמבר

בוטלו מרבית הסדרי המימון בקרנות האשראי המוכוונ. (ראה פרק ח' סעיף 4.) בנק ישראל הודיע, כי מחזיקי אופציות מט"ח לשנה יוכלו למכור את האופציות שבידם עוד לפני מועד מימושן. בכל יום ג' האחרון של אותו חודש יקיים בנק ישראל תחנת יציאה מהאופציות.

1 באוקטובר

מהיום יתקיים כבורסה מסחר באופציות מטבע חוץ שהנפיק בנק ישראל החל בנובמבר 1989.

25 באוקטובר

בתכניות חיסכון ששיעור הנזילות עליהן מעל 50 אחוזים יהיה שיעור הנזילות על הפקדות חדשות 50 אחוזים.

26 באוקטובר

ועדת הכספים אישרה תיקון לחוק ניירות הערך, המחייב מתן זכויות הצבעה שוות לבעלי מניות של חברה שמניותיה נרשמות לראשונה למסחר בבורסה. כבעל עניין בחברה ייחשב כל מי שמחזיק לפחות 5 אחוזים ממניותיה.

14 בנובמבר

בנק ישראל הודיע, כי הוא עומד לקיים מדי יום ביומו מכרז מוניטרי לבנקים, נוסף למכרזים השבועיים לבנקים ולציבור.

15 בנובמבר

בנק ישראל שינה את כללי חיוב הריבית במכרזים המוניטריים השבועיים של הבנקים. מהיום יחויבו הבנקים בריבית מיד ולא בסוף כל חודש.

29 בנובמבר

בוטל הקנס על שכירת הפת"ם.

13 בדצמבר

תוקפן של התקנות לעידוד החיסכון הוארך בשלושה חודשים, עד 31 במארס 1991. המצטרפים החדשים לתכניות החיסכון יחויבו במס בשיעור של 12 אחוזים על הריבית הריאלית המשולמת לחוסך.

16 בדצמבר

הפיקוח על הבנקים הוציא תקנות שנועדו לסייע לערבים להלוואות:

19 בדצמבר

(א) הבנק ימסור לערב הודעה בכתב על סכום החובות הערכני של הלווה.

(ב) לערבים יישלחו הודעות, שבהן יזכירו להם את קיום הערבות ואת סכום החבות בזמן משלוח ההודעה.

(ג) בכל מקרה שבו החייב יפגר בתשלומי ההלוואה יודיע על כך הבנק לערבים בתוך 90 יום ממועד הפיגור.

(ד) מעתה יהיה ניתן לחתום על ערבויות באופן זה:
 על משכתנא — בכל סניף של תאגיד בנקאי;
 על ערבות מוגבלת — בכל הסניפים של אותו בנק;
 על ערבות בלתי מוגבלת — רק בסניף שבו ניתן האשראי;

1991

5 במארס

הונהג מכשיר מוניטרי חדש — מילווה קצר מועד (מק"ם) עתידי, שיימכר לציבור
 במכרו. הציבור יוכל לרכוש, במחיר שייקבע במכרו, מק"ם שיסופק בעוד כשלושה
 חודשים.

24 במארס

מליאת הכנסת אישרה הצעת חוק, שלפיה מילוות מדינה שמועד פירעונם חלף והם
 לא נפרדו בידי הציבור, ימשיכו לשאת ריבית והצמדה.

הנגיד

מיכאל ברונו

ההנהלה הבכירה

אברהם בן בסט, מנהל בכיר — מחקר כלכלי וניהול מטבע חוץ
אמנון גולדשמידט, מנהל בכיר — המפקח על הבנקים
דוד קליין, מנהל בכיר — תפעול מוניטרי ופיקוח על מטבע חוץ
יצחק רהב — המנהל הכללי

ההנהלה הרחבה

שמואל ביליצקי — מנהל מינהל מילווות המדינה ומחלקת המטבע והממונה על החשבות
אברהם בן בסט — מנהל מחלקת המחקר
אמנון גולדשמידט — המפקח על הבנקים
מיכאל הרצברג — היועץ המשפטי
עודד חצרוני — המפקח על מטבע חוץ ומנהל מחלקת האשראי
אברהם יעקבי — מנהל מחלקת שירותי המיכון
מאיר סוקולר — ממלא מקום מנהל המחלקה המוניטרית
סילביה פיטרמן — מנהלת המחלקה למטבע חוץ
דוד קליין — מנהל בכיר
יצחק רהב — המנהל הכללי

חברי הוועדה המייעצת והמועצה המייעצת לבנק ישראל*

חברי המועצה המייעצת**

יגאל ארנון
צדיק בינו
אברהם בן-יוסף
דן גילרמן
רחמני וולפסון
ברוך ויניצקי
בנימין כהן
מיכאל לוי
יחזקאל פלומין
נחמן פרל

חברי הוועדה המייעצת

שלמה לורניץ — יו"ר
איתן ברגלס — סגן יו"ר
אליהו איזקסון
יעקב גריש
עוויה גליל
יוסף ורדי
יצחק יגר
ניסן לויתן
רב פקלמן
דוד פרידמן
יוסף צ'חנובר

חברי הוועדה המייעצת בעניינים הנוגעים לעסקי בנקאות*

עמירם סיון
שלמה פיוטרקובסקי
אוריאל פרוקצ'יה
דוד פרידמן
יאיר רבינוביץ
יצחק רוטמן
אריה שר

אליעזר יונס
גרעון להב
יעקב ליפשיץ
אריה מלניק
יעקב נחושתן
יצחק סוארי

אמנון גולדשמידט — יו"ר
צדיק בינו
שאול ברונפלד
דוד גולומב
אשר הלפרין
מאיר חת
יצחק יגר

הוועדה לתכנון שטרי כסף, מעות ומטבעות זיכרון

ועדה זו מייעצת לנגיד הבנק בכל הקשור לבחירת הנושאים, המוטיבים ועיצוב שטרי הכסף, המעות ומטבעות הזיכרון. היא מתמנה בידי הנגיד, וכין חבריה אנשי אקדמיה, אמנים, עיתונאים ואנשי ציבור.

גבריאל צפרוני
דוד קרויאנקר
יעקב צים
שמואל שניצר

יוסף חאג' יחיא
גרעון לרמן
יעקב משורר
גבי נוימן
בצלאל נרקיס

משה לנדוי (יו"ר)
אברהם בירן
יהושע בן-אריה
רב גניחובסקי
חנה זמר

* ליום 31 במאי 1991.

** חברי הוועדה מייעצת חברים גם במועצה המייעצת.